

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

MEDISON

חמד

משרד החינוך

מדינת ישראל

משרד החינוך

מדינת ישראל משרד החינוך

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא מציעא דף ע'

אמר רב אשי: תינה אי משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא, אי לא משתכח גברא דאית ליה דהבא פריכא ניכלו זוזי דיתמי? אלא אמר רב אשי: חזינן גברא דמשפו נכסיה ומהימן ושמע דינא דאורייתא ולא מקבל שמתא דרבנן, ויהבינן להו ניהליה בבי דינא.

א אי משתכח גברא - אם נמצא איש דהבא פריכא - זהב פריך (גרסאות של זהב) משפו נכסיה - שקטים נכסיו

הסבר: חכמים דנים מה לעשות בכסף של יתומים כדי שלא יתבזבז. רב אשי אומר שאם מוצאים אדם שיש לו גרסאות זהב, אפשר לקנות אותן ממנו בכספי היתומים ולעשות בהן עסקים, אבל אם לא מוצאים אדם כזה - מחפשים מישהו שנכסיו שקטים, והוא איש נאמן ששומע לדין תורה ואין עליו חרם של חכמים, ונותנים לו לעסוק בכסף.

יחד ננצח!

MEDISON AID מערך לוגיסטי התנדבותי

תמיכה בכוחות הבטחון ובמערך האזרחי

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	כניסת שבת: 18:51
ניו יורק:	כניסת שבת: 19:42
ישראל ת"א:	כניסת שבת: 19:06
גרמניה:	כניסת שבת: 20:06
ישראל ת"א:	כניסת שבת: 20:09
גרמניה:	כניסת שבת: 20:23
ישראל ת"א:	כניסת שבת: 21:55

סדר נזיקין | מסכת בבא מציעא דפים ס"ז-ע"ג
פרשת קדושים | כ"ז בניסן- ג' באייר תשפ"ד (1-5 למאי 2024)

יום הזיכרון לשואה והגבורה

דף ס"ז: ירושת בכור

על פי התורה בן בכור נוטל פי שנים בירושת אביו, אולם הבכור אינו נוטל פי שנים מנכסיהם שלא היו ביד האב בעת מותו.

הלכה זו מכונה "אין הבכור נוטל בראי כבמוחזק".

"מוחזק" הם נכסים שהיו מוחזקים ביד האב בעת מותו, ו"ראוי" הם נכסים שראויים לבוא לאב לאחר מכן. הבכור אינו נוטל פי שנים בנכסים ראויים כפי שהוא נוטל פי שנים בנכסים מוחזקים.

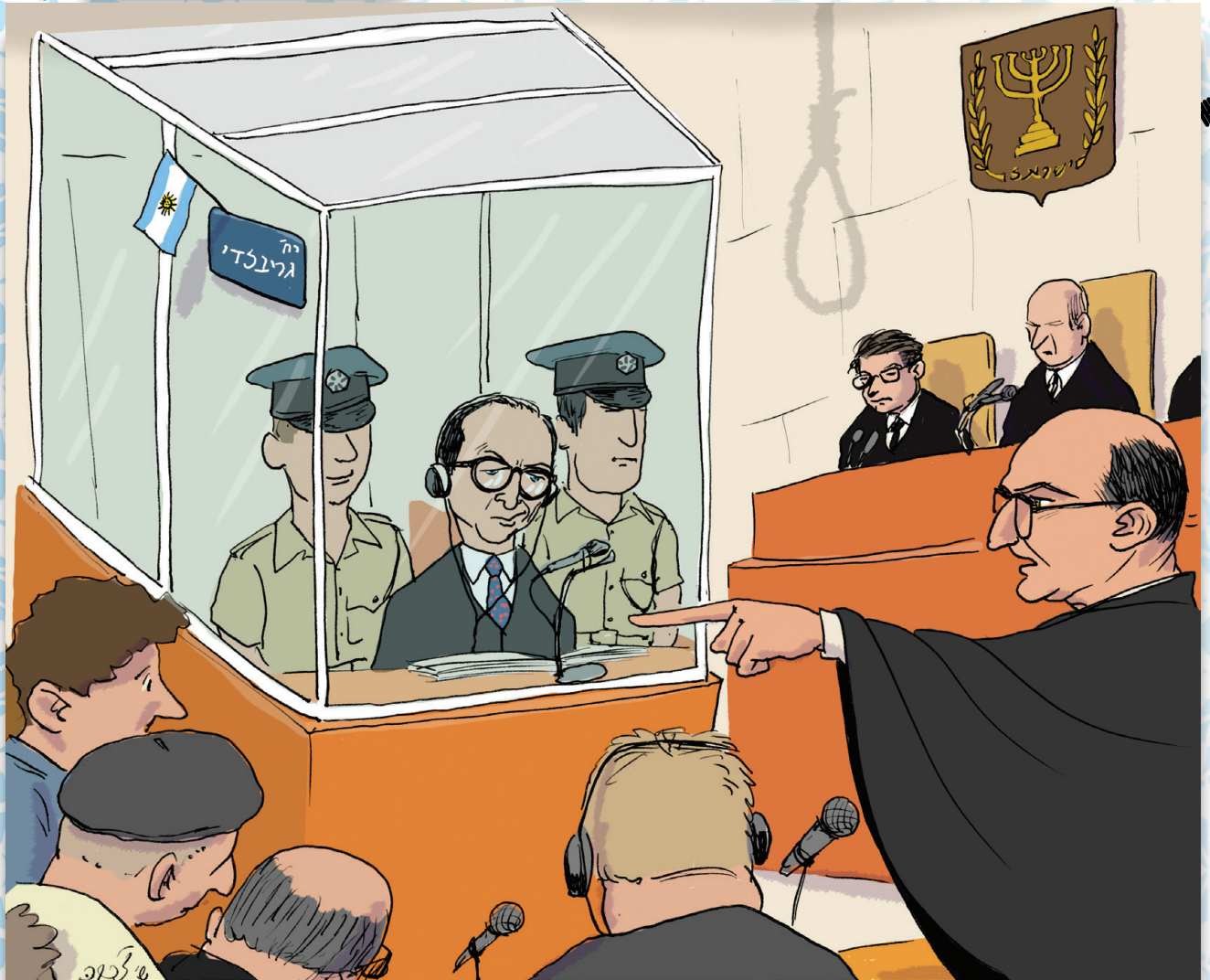
דף ס"ח: אביו ורבא

האמוראים אביו ורבא חיו לקראת סוף תקופת האמוראים. תלמידיהם, רבינא ורב אשי, היו חותמי התלמוד הבבלי, הם היו דור האמוראים האחרון. המימרות של אביו ורבא מופיעות בתלמוד פעמים רבות. שמוטיהם מופיעים בתלמוד פעמים רבות. סוגיות בתלמוד עמוקות בסברא מכונות "היות אביו ורבא". מאז היותם ילדים קטנים היו אביו ורבא חברים ולמדו תורה יחד. במסכת ברכות מסופר שעוד בהיותם קטנים ענו תשובה חריפה לאחד מרבותיהם, האמורא רבה, ותשובה זו העידה על הבנה עמוקה. מתוך כך הכריז רבה פי העברים העומדים לפניו עתידים להיות גדולים בתורה.

אכן גדלו אביו ורבא לתלמידי חכמים וזכו להיות מגדולי הדור. לא תמיד הסכימו אביו ורבא בהלכה, וברחיבי התלמוד מופיעות מחלוקות רבות ביניהם. בדרך כלל נפסקה הלכה במחלוקות אלה כדעת רבא, מלבד שישה מקרים שהגמרא אומרת במפורש שבהם הלכה כאביו.

דף ס"ט: ריבית לצורך הצלה מפשיטת רגל

למתתיהו היתה חנות מכולת והוא היה חייב סכום כסף גדול לספקים, ואילו הלקוחות היו מאחרים בתשלומים, כך נוצר מצב שלא היה לו מהיכן לשלם לספקים, והוא עמד חלילה לפני פשיטת רגל. ראובן, אחיו של מתתיהו חשב לעצמו: "אם רק היתה לי דרך לשכנע את שמעון לתת למתתיהו הלוואה, הכל היה מסתדר. מתתיהו אחי היה משלם לספקים ולאחר זמן כשהלקוחות ישלמו לו את החובות הוא יחזיר את ההלוואה". הבעיה היתה ששמעון היה מבקש ריבית על ההלוואה הזו, והשאלה היא האם מותר להציע לשמעון ליטול ריבית? תשובת התלמוד היא שכן, מכיון שכל מה שהתורה אסרה הוא תשלום ריבית מהלווה למלוה, אבל אדם אחר רשאי לשלם למלוה ריבית כדי שהוא ילווה כסף לחברו.

י"א. תשס"א
 י"ב. תשס"ב
 י"ג. תשס"ג
 י"ד. תשס"ד
 י"ה. תשס"ה
 י"ו. תשס"ו
 י"ז. תשס"ז
 י"ח. תשס"ח
 י"ט. תשס"ט
 כ. תש"ע

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מה האירוע המצויר כאן ומתי התרחש?
- 2 מיהו האיש מימין ומה היה תפקידו?
- 3 מיהו האיש שממושקף בתא הזכוכית ומה היה גזר דינו?
- 4 דגל של איזו מדינה תלוי על התא, וכיצד הוא קשור לציור?

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידושים ופעילויות במשך השנה.

מי אני? | 👤

1. נולד בלבוב-פולין בשנת 1915, ובגיל 12 עלה ארצה עם משפחתו.
2. היה היועץ המשפטי לממשלה והתובע הראשי במשפט אייכמן.
3. היה חבר כנסת ושר, ויו"ר המועצה הבינלאומית של יד ושם.

אנוצט אומל

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ש	5258 ה'תרנ"ח	4900 ה'תר"ם	4800 ה'ת"ר	4650 ה'תרע"ה	4260 ה'תרע"ו
2019 שנת סיום השנים ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לויין	1967 מלחמת ששת הימים	1948 הקמת המדינה	1947 מלחמת העצמאות	1939 שואה	1897 הרצל	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

רבי עקיבא לקח את הפסוק המפורסם בפרשתנו - "ואהבת לרעך כמוך" - וקבע כי זה הוא כלל גדול בתורה. מן הצד השני, הגמרא מספרת על שני אנשים שהלכו במדבר ונתרו עם כמות מים מועטת שיכולה להספיק רק לאחד מהם, ושם קבע אותו רבי עקיבא ואמר: **"חיך קודמים לחיי חברך"**, כלומר שבעל המים ישתה אותם בעצמו ולא ייתן לחברו שכל הנראה ימות.

באופן זה מעצב בפנינו רבי עקיבא את שביל הזהב של הנתינה והחסד בעם היהודי. מצד אחד עלינו לשים לב כל הזמן לאהבת האחר, ולתת ולעשות עבורו כפי שהיינו עושים עבור עצמנו. ומן הצד השני אהבה ונתינה זו איננה באה כדי לבטל את אישיותנו העצמית שכן - חיך קודמים לחיי חברך.

סדר ניקוי | מסכת בבא מציעא דף ע"ג

דף ע"ג: מצות בכורה

בתורה נאמר שהבכורים של הבהמות הטהורות, קדושים לקורבן, ומצוה לתת אותם לכוהן. **מה עושה הכוהן עם הבכור?**

אם הבכור תמים (שלם, אין בו מום), הוא מקריב אותו כקורבן, את החלבים מקטירים על המזבח ואת הבשר אוכל הכוהן.

אם הבכור בעל מום, הוא פסול להקרבה, והכוהן שוחט אותו כבהמה רגילה בבית המטבחים ואוכל את הבשר.

בהמות השיכות לנוכרי פטורות ממצות בכורה, הן אינן קדושות לקורבן וגם אין צורך לתנן לכוהן.

בהמה השיכת בשותפות ליהודי ולנוכרי - אין הבכור שנולד לה חייב במצות בכורה, כי התורה קבעה שרק בהמה שכולה של יהודי חייבת במצות בכורה.

בימינו שבית המקדש אינו קיים, משתדלים שלא ימצאו בידינו בהמות קדושות בקדושת בכורה, שהרי אי אפשר להקריבן. לפיכך בעלי העדרים מקנים חלק בבהמות לנוכרי וכן הן נפטרות ממצות בכורה.

דף ע"א: עניי עירך - קודמים

פעמים רבות אדם מבקש לתת סכום מסוים לצדקה, אבל הוא חושב לעצמו: יש כל כך הרבה נזקקים, **למי אני צריך לתת את הצדקה שלי?**

שאלה זו יכולה להיות קיימת גם בהלוואה; אדם שיש בידו כסף והוא רוצה לקיים מצוה ולהלוותו, **למי ילווה קודם?**

בדף זה בתלמוד לומדים כי בראש וראשונה אם יש מישהו במשפחתו שצדקק לצדקה או הלוואה, עליו לדאוג לו תחילה. אם במשפחתו איש אינו זקוק לכסף, יש להקדים לתת או להלוות לעניי העיר שבה הוא גר, כי הם קודמים לעניי הגרים בעיר אחרת. **הלכה זו נקראת: "עניי עירך קודמים"**.

דף ע"ב: ריבית לנוכרי

איסור ריבית מתייחס אך ורק להלוואה הנערכת בין שני יהודים, אבל מן התורה מותר ליהודי להלוות לנוכרי ריבית וכמו כן מותר ללוות מנוכרי בריבית.

מה יהיה הדין במקרה שנוכרי הלווה כסף ליהודי בריבית, ולאחר זמן מה הנוכרי התגרר - האם מותר לו לגבות את הריבית?

על פי התלמוד הדבר אסור, שכן עתה הוא יהודי ואינו יכול לגבות ריבית.

דף ע"ג: האמורא אביי

האמורא אביי היה יתום מילדות מאב ומאם. אביו ששמו היה כ"ליל הכוהן נפטר עוד בטרם לידתו, ואימו נפטרה זמן-מה אחר לידתו.

רבה, אחיו של כ"ליל, שהיה דודו של אביי, נטלו תחת חסותו והוא קרא את שם התינוק "נחמני" על שם סבו, אביו של רבה ושל כ"ליל. אביי נמסר לאומנת שתגדלנו, ואביי היתום הוגל לכנותה "אמא", ובאמת פעמים מספר מוכאים בתלמוד דברי חוכמה שאמר אביי, והוא מתבטא: "אמרה לי אם" וכונתו לאותה אומנת שגידלתו

אומנם שמו היה נחמני, אבל בדרך כלל רגילים לכנותו "אביי". רב שרירא גאון כותב שמאחר שרבה גידל את אביי הוא לא רצה לכנותו בשם נחמני, כשם אביו, והוא כינהו אביי מלשון אבא, כך נהג רבה כבוד באביו. יש אומרים כי כינוי זה משמעו ראשי התיבות של הפסוק "אשר בך ירוחם יתום".

חידה!

חברו בין החכמים הבאים לבין החברותא הידוע שלהם:

1. אביי	א. שמואל
2. רבי יוחנן	ב. אבטליון
3. שמעיה	ג. רבא
4. רב	ד. ריש לקיש

א-ד-ג-ב-א-ז-ח-ט-י: תובנות

שאלות השבוע??

1. כמה פעמים נפסקה הלכה כאביי נגד רבא?
2. מתי מותר לאכול בכור בהמה בלי להעלות אותו קורבן?
3. מה היה שמו האמיתי של אביי?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagra@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון